

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

החלטה 21-14

בפני:

השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב

בעניין שבין:

הקובל

המשנה למנכ"ל משרד הבריאות

ע"י ב"כ - עו"ד אייל חקו

לבין:

הנקבל

ד"ר יעקב מייסון

ע"י ב"כ - עו"ד י' אברמוביץ וא' פלדמן

ה ח ל ט ה

העובדות

1. ד"ר יעקב מייסון הוא רופא מורשה, שמקום מגוריו בעיר לוד (להלן – ד"ר מייסון או הנקבל).

ביום 14.12.2004 שימש הנקבל כרופא מחליף בקופת חולים כללית בשכונת גני אביב בלוד (להלן – המרפאה). המתלוננת הגיעה למרפאה לבדיקה ונכנסה לחדר הרופא, שנעל את הדלת מאחריה. הנקבל הורה למתלוננת להסיר את חולצתה, ואזי החל למשש את שדיה, נצמד אליה מאחור והכניס את ידו מתחת לחצאיתה. לאחר מכן פתח הנקבל את מכנסיו, חשף את איבר מינו ואילץ את המתלוננת לגעת בו. לאחר שהמתלוננת נשכבה על מיטת הבדיקה, הרים הנאשם את חצאיתה. בשלב זה, בקשה המתלוננת להפסיק את הבדיקה, ועזבה את החדר.

פסיקת בתי המשפט

2. בגין מעשיו אלה, הוגש נגד ד"ר מייסון, ביום 26.12.04, כתב אישום לבית משפט השלום ברמלה (ת.פ. 9222/04), בעבירה של מעשה מגונה תוך שימוש בכוח, לפי סעיף 348(ג1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

הנאשם כפר באשמות, וטען שהאירועים הנטענים ע"י המתלוננת לא היו ולא נבראו, והם כולם פרי דימונה החולה. בית משפט השלום בחן את חומר הראיות שבפניו ואת עדויותיהם של המתלוננת מזה ושל הנקבל מזה, ובסופו של יום החליט לתת אמון בדברי המתלוננת. עדותה של המתלוננת נתמכה אף בעדות פקידת המרפאה, לה סיפרה המתלוננת על האירוע תוך שהיא נסערת ונרגשת, ולמחרת היום היא סיפרה על האירוע גם לברוך, ממחלקת הרווחה בעיר לוד.

בהסתמך על עדותה האמינה של המתלוננת, והעדויות הנוספות שתמכו בגירסתה והעידו על מצבה הנפשי הנסער בעת שעזבה את חדר הרופא, ולאחר שדחה מכול וכול את גרסתו המכחישה של הנאשם - החליט ביה"מ להרשיע את הנאשם בעבירה שיוחסה לו.

בגזר דינו, עמד בית המשפט על החומרה שבמעשי המערער, שמעל באמון שנתנה בו המתלוננת, וכן הדגיש את הפער בין מעמדו כרופא לבין מעמדה של המתלוננת, עולה חדשה מאתיופיה שלא דוברת עברית, ושבתרבות ממנה באה מוענק לרופא "כבוד טוטאלי".

לאחר שיקול מכלול הנסיבות, החליט ביה"מ לגזור על הנאשם ענש של 21 חדשי מאסר, מהם 10 חדשי מאסר בפועל, ופיצויים למתלוננת בסך 10,000 ש"ח (ביום 15.10.07).

3. כאן המקום לציין, כי לאחר מתן פסק הדין, הוברר כי המתלוננת אושפזה בשנת 2005 בבי"ח פסיכיאטרי, ואובחנה כסובלת מסכיזופרניה פרנואידית עם התקפים קטטוניים. התיק הוחזר ע"י ביה"מ ש המחוזי, ע"מ שבימ"ש השלום ייתן דעתו למצבה הנפשי של המתלוננת ולתעודות הרפואיות שהוגשו ע"י הרופא הפסיכיאטר, ד"ר זלצמן. יצוין, כי בחוות דעתו כתב ד"ר זלצמן כי: **"ניתן להניח כי קיימת סבירות לא קטנה שתלונותיה נגד ד"ר מייסון גם הן חלק מדלוזיה פרנואידית"**.

לאחר שבחן את עדותו וחוות דעתו המקצועית של הרופא הפסיכיאטר, הגיע בימ"ש השלום למסקנה כי אין בחוות דעתו של ד"ר זלצמן כדי לשנות את המסקנה בדבר הרשעתו של הנאשם בדין, וכי חוות הדעת לא הצליחה **"להקים את הספק הסביר שיביא לשינוי בתוצאה המרשיעה"**.

4. ביום 29.11.12 דחה בית המשפט המחוזי, מחוז מרכז את ערעור הנאשם על הכרעת הדין, אך החליט להקל בעונשו והעמיד את ענש המאסר על שבעה חדשי מאסר בפועל, והיתרה ע"ת (ע"פ מרכז 6219-11/07).

בית המשפט המחוזי קבע בפסק דינו, בזו הלשון:

"מבלי להקל ראש בהתנהגותו של המערער נראה לנו כי יש בחלוף זמן של כשמונה שנים מאז האירועים... כאשר במהלך כל אותן שנים המערער מושעה מרצונו מעבודתו כרופא, כדי להצדיק קיצור מסוים של תקופת המאסר..."

5. ד"ר מייסון הגיש ערעור לביה"מ"ש העליון על פסק דינו של ביה"מ"ש המחוזי, הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין. הערעור על ההרשעה נדחה, לאחר שביה"מ"ש העליון לא מצא לנכון להתערב בממצאי של בימ"ש השלום ואשר הביאו להרשעתו של הנאשם (תיק רע"פ 223/13).

אשר לעונש – החליט ביה"מ"ש העליון להקל בו, וזאת משני טעמים:

האחד - נוכח חלוף תקופה ארוכה של תשע שנים מאז האירוע – בהן אף היה הנאשם **"מושעה מרצונו מעבודתו כרופא המטפל בחולים ותחת זאת מועסק בתפקיד מנהלתי במסגרתו מפנה הוא את הפונים לקבל טיפול רפואי אל הרופאים המתאימים מטעם קות חולים"**.

השני – נסיבותיו המשפחתיות הקשות ויוצאות הדופן של הנאשם, אשר לידי נמסרה המשמורת הבלעדית על שתי בנותיו הצעירות, שאחת מהן קטינה, מאחר וגרושתו מרצה עונש מאסר, והנאשם מתפקד כהורה יחיד עבורן.

לאור האמור לעיל, החליט בית המשפט העליון להקל בענש המאסר, ולהעמידו על ששה חדשים, שירוצו בעבודות שירות.

דו"ח ועדת המשמעת

4. בעקבות הרשעתו של ד"ר מייסון בבית המשפט, הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר בעז לב, ביום 4.2.14, קובלנה כנגדו, על כך שהתנהג בדרך שאינה הולמת רופא וכן הורשע בעבירה פלילית, כאמור סעיף 141(1) ו- (5) לפקודת הרופאים. שרת הבריאות מינתה ועדת משמעת לדון בקובלנה, בהרכב: פרופ' יהודה סקורניק - יו"ר; פרופ' צבי שטרן ועו"ד רות הורן – חברים.

ב"כ הצדדים הגיעו להסדר טיעון, והמליצו בפני הוועדה להטיל על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רישיון למשך חדשיים בלבד (כך!!!).

5. בבואה להמליץ על העונש לו ראוי הנקבל, ציינה הוועדה, בדוח שהגישה ביום 8.9.14, את חומרת מעשיו ואת הפגיעה הקשה במתלוננת, תוך שציינה כי:

"המעשה שבגיננו הורשע הנקבל, הוא חמור וראוי לכל גנאי. רופא המבצע מעשה מגונה במטופלת, במהלך טיפול רפואי, תוך ניצול מעמדו כרופא וניצול האמון המוחלט שניתן בו לאור מעמדו זה, מפר בכך את העקרון הבסיסי עליו מושתתים יחסי רופא ומטופל... התנהלות כגון זו מערערת את אמון הציבור בציבור הרופאים בכלל ובאינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה".

6. עם זאת, התחשבה הוועדה גם בנסיבותיו האישיות של הנקבל וציינה את הימשכות ההליכים מאז האירוע, את נסיבותיו המשפחתיות הקשות, כפי שפורטו בפסק דינו של בית המשפט העליון (הגם שבינתיים השתחררה גרושתו מענש המאסר שהוטל עליה), ואת העובדה שבמשך קרוב לתשע שנים הוא אינו מתפקד כרופא, אלא נותן ייעוץ טלפוני בחברה העוסקת במתן שירותי רפואת חירום.

הוועדה ממליצה בפני שר הבריאות להתלות את רישיונו של הנקבל לתקופה של ארבעה חדשים, וזאת מעבר להמלצת הצדדים, וזאת נוכח **"החשיבות שבהרתעה מפני מעשים כגון אלה"**. עוד קבעה הוועדה, כי מתקופת ההתלייה שהוטלה על-ידה תנוכה תקופת ההתלייה בה נאסר על הנקבל לעסוק ברפואה, כך שבפועל רישיונו של הנקבל לא יותלה.

משמעות ההשעייה/ההתלייה המוקדמת

7. בעקבות קבלת דוח ועדת המשמעת, פניתי לצדדים בהחלטת ביניים מיום 21.9.14, בה בקשתי מב"כ הצדדים הבהרות לגבי משמעות העובדה שהנקבל היה **"מושעה מרצונו"** מעבודתו כרופא, כעולה מפסקת ביהמ"ש העליון ומהחלטת הועדה.

ב"כ הנקבל, עו"ד ימימה אברמוביץ, שיגרה אליי הודעה, מגובה במסמכים, מהם עולה כי נפלה שגגה בציון העובדה שהנקבל היה **"מושעה מרצונו"**, שכן בפועל הנקבל היה מושעה מעבודתו כרופא במשך כחמישה חדשים בשנת 2005, וזאת עפ"י **צו שיפוטי** של בימ"ש השלום ברמלה, אשר החליט ביום 2.1.2005 על שחרורו של הנקבל מהמעצר בתנאים מגבילים, לרבות **"איסור על המשך עיסוקו כרופא"**.

לטענת ב"כ הנקבל, בחדש ספטמבר 2005, החליט בית המשפט להקל בתנאי השחרור מהמעצר, והתיר לנקבל לעבוד בחברת "מוניטור" המספקת שירותי רפואה טלפוניים, במסגרתה הוא עונה לקריאות טלפוניות ומפנה את הפונים לרופאים או לגופים המתאימים. הנקבל איננו מקיים בעבודתו זו מגע פיזי כלשהו עם המטופלים, וכל עיסוקו במענה טלפוני בלבד. יצוין, כי מידע זה מבוסס על המסמכים שהגישו הצדדים בבקשה הנ"ל לביהמ"ש, שכן החלטת בית המשפט לא אותרה על ידם.

8. בתגובתו מיום 7.10.14, הסכים ב"כ הקובל, עו"ד אייל חקו, לכך ש"הנקבל לא היה מושעה מרצונו ובכל מקרה היה מנוע מלעסוק במקצועו כרופא במשך חדשים רבים. אמנם בהמשך עשה שימוש ברישיונו, אולם במגבלה משמעותית ובתפקיד רפואי שאינו במהותו טיפול רפואי ישיר בבני אדם, אלא עיקרו ייעוץ רפואי טלפוני בלבד".

לדעת ב"כ הקובל: "... ניתן להקיש בעניינו מההחלטה בענין ראדי קבלאן. דהיינו, החלטה על ניכוי תקופת האיסור על עבודה כרופא נמצאת בתחום סמכותה הטבעית של הוועדה הממליצה וכן הגורם המחליט".

9. בהחלטה מס. 28-13 המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ. האח ראדי קבלאן (ניתנה ביום 22.9.13), אליה התייחסו ב"כ הצדדים, אכן קבעתי כי ניתן להתחשב בתקופת השעייה שהוטלה באותו ענין ע"י גורם אחר (נציב שירות המדינה), ולנכותה מתקופת ההתלייה המוטלת בגין אותה עבירה. כפי שנכתב בהחלטה:

"... הגעתי למסקנה כי נוכח העובדה שהעורר הושעה מעבודתו כאח למשך קרוב לשנתיים (בחלקה של התקופה אף מעבר לנדרש), יש מקום לקחת בחשבון השעייה זו במניין תקופת ההתלייה שהוטלה ע"י הוועדה. זאת - למרות שמדובר בשתי ערכאות שונות שדנו בעניינו ואף ברשויות שונות שציוו על ההשעייה וההתלייה - נציב שירות המדינה מזה, וועדת המשמעת ומנכ"ל משרד הבריאות, מזה".

סבורני כי אותו היגיון דברים, כפי שפורט בהרחבה בהחלטה הנ"ל, ישים גם למקרה דנן, בו הושעה הנקבל מעבודתו כרופא - בין באופן מלא ובין באופן חלקי - וזאת עפ"י החלטות שיפוטיות של בתי המשפט, מבלי שעסק בפועל, אותה תקופה, בעיסוקו כרופא המטפל בחולים.

החלטה

10. סבורני, כי אמצעי המשמעת של התליית רישיון למשך ארבעה חדשים בגין עבירות מין חמורות שביצע הנקבל במטופלת, במהלך בדיקה רפואית שערך לה - אינו עומד בשום יחס לחומרת המעשים, לפסיקה הקיימת בנדון, ולמטרות הענישה וההרתעה בעבירות כגון דא. הוועדה כתבה ובצדק, דברים קשים בענינו של הנקבל, כמפורט לעיל, אך בבואה לגזור את הענש, היא התעלמה מדבריה היא, סתה לחלוטין מרמת הענישה הראויה והקלה בדינו של הנקבל הקלה מופלגת ובלתי סבירה בעליל. חוששני, כי הוועדה אף הוטעתה והלכה שבי - או שמא שולל - אחר הענש שהמליצו עליו ב"כ הצדדים - חדשיים התלייה - שהינו מופרך מעיקרו.

דעתי היא, כי בנסיבות מקרה חמור זה, ענשו של הנקבל צריך להימדד בשנים ולא בחדשים בודדים.

11. הנסיבות המקילות שפורטו על-ידי בתי המשפט השונים, ואשר הביאו אותם להקלה משמעותית בענש המאסר שנגזר עליו, מלכתחילה - הם כול כולם במישור הפלילי, וזאת להבדיל מהמישור המשמעי, שעיקר עניינו באמון החייב לשרור ביחסים בין רופא למטופלת - אמון שהופר כאן ע"י הנקבל ברגל גסה ובצורה מקוממת ביותר. סבורני, כי שיקולי הענישה העומדים בפני ועדת המשמעת, האמונה על ההיבטים המוסריים והאתיים של התנהגות הרופאים שונים, בעיקרם, משיקולי הענישה במשפט הפלילי.

זאת לדעת ולהדגיש, כי הנקבל ניצל באופן נפשע את תמימותה של המתלוננת - עולה חדשה מאתיופיה שבקושי דוברת עברית - ע"מ לבצע בה מעשים מיניים חמורים, הנמצאים ברובד העליון של המעשים המגונים - מישוש שדיה, חשיפת איבר מינו והנחת ידה של המתלוננת עליו, הכנסת ידו מתחת לחצאיתה (עובדות אשר לא פורטו, משום מה, בכתב הקובלנה ואף לא בדוח הוועדה).

12. נקבע לא אחת – הן בפסיקת בתי המשפט והן בהחלטות שר הבריאות, או השופט מטעמו – כי יש להתייחס בחומרה יתרה לעבירות מין המבוצעות ע"י רופא כלפי מטופלת, תוך ניצול ציני וחמור של האמון שהמטופלת רוחשת לו. הנני חוזר, מדגיש ומנחה, כי ככל שהזיקה בין מעשה העבירה לעבודתו של הרופא קרובה והדוקה יותר – כך יהיה אמצעי המשמעת שיוטל עליו כבד וחמור יותר.

הוועדה הנכבדה הרבתה לצטט מהפסיקה בנושא זה (סעיף 4, עמוד 3 לדוח) – אולם, למרבה הצער, מלים לחוד - וענשים לחוד. אין זה מתקבל על הדעת, כי הענש המומלץ של התליית רישיון לחדשים ספורים בגין מעשי תקיפה מינית כה חמורים, ישמש תקדים במקומותינו ויצוטט בעתיד, חדשות לבקרים וללילות.

13. לאחר שיקול נסיבות המקרה בכללותו, לרבות התקופה הארוכה שעברה מאז האירוע ונסיבותיו האישיות הקשות של הנקבל – החלטתי להטיל עליו אמצעי משמעת של התליית רישיון למשך שלוש שנים.

מאחר והוברר לי כי הנקבל לא עסק בפועל כרופא במשך כתשע שנים, וזאת מכוח צווים שיפוטניים של בתי המשפט, כמפורט לעיל, ולאור ההלכות והתקדימים בנושא - הנני מחליט כי תקופה זו תילקח בחישוב תקופת ההתלייה שהנני מטיל עליו עתה. לפיכך, אין להתלות עוד את רישיונו.

ניתן היום, 21.10.14, כז תשרי תשע"ה.

יש להפיץ החלטה זו, כמקובל.

אמנון סטרשנוב, שופט (בדימוס)